

Jaunimas už skaidrumą

arba 7 žingsniai sėkmingos partnerystės link

Jaunimas už skaidrumą

arba 7 žingsniai sėkmingos partnerystės link

ŠIUOLAIKINIŲ DIDAKTIKŲ CENTRAS

Vilnius, 2007

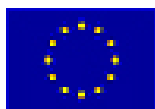
ŠIS LEIDINYS PARENGTAS REMIANTIS 2006 m. PROJEKTO
„JAUNIMAS UŽ SKAIDRUMĄ“ MEDŽIAGA

PROJEKTO KOORDINATORIUS LENKIJOJE:
Centrum Edukacji Obywatelskiej (Pilietinio ugdymo centras)

PROJEKTO PARTNERIS LIETUVOJE:
Šiuolaikinių didaktikų centras

RĖMĖJAS:
Europos Komisija

METODINĖS PRIEMONĖS RENGĖJAI:

Daiva Penkauskienė, Saulius Samulevičius

PROJEKTO PARTNERIAI IR DALYVIAI LIETUVOJE:

Anykščių rajono savivaldybė

Anykščių Antano Baranausko vidurinė mokykla

Anykščių Antano Vienuolio gimnazija

Anykščių rajono Kavarsko vidurinė mokykla

Anykščių rajono Svėdasų Juozo Tumo-Vaižganto gimnazija

Mažeikių „Ventos“ vidurinė mokykla

Elektrėnų savivaldybė

Elektrėnų „Ažuolyno“ vidurinė mokykla

Elektrėnų „Vermės“ gimnazija

Elektrėnų savivaldybės Vievio gimnazija

Mažeikių rajono savivaldybė

Mažeikių Kalnėnų vidurinė mokykla

Mažeikių Merkelio Račkausko gimnazija

Mažeikių rajono Plinkšių pagrindinė mokykla

Mažeikių rajono Viekšnių vidurinė mokykla

Mažeikių Senamiesčio pagrindinė mokykla

PROJEKTO INTERNETO SVETAINĖ:

www.vpu.lt/sdc/antikorupcija/tp2.htm

TURINYS

6	–	PRATARMĖ
7	–	ĮVADAS
9	–	NUO KO PRADĖTI?
9	–	1 ŽINGSNIS Iniciatyvinės komandos būrimas
10	–	2 ŽINGSNIS „Aktyvaus susirinkimo“ metodika strateginiam planavimui
11	–	3 ŽINGSNIS Komandų telkimas. Projektinių grupių sudarymas. Darbų pasiskirstymas
11	–	4 ŽINGSNIS Projektų vykdymas
12	–	5 ŽINGSNIS Projekto veiklos monitoringas
12	–	6 ŽINGSNIS Projekto viešinimas ir pristatymas bendruomenei
13	–	7 ŽINGSNIS Projekto rezultatų sklaida
14	–	PABAIGAI
15	–	PRIEDAI

PRATARMĖ

Šis leidinys – tai metodinės gairės, kuriomis vadovaujantis, mokyklų ar vietos bendruomenės, jaunimo organizacijos gali inicijuoti ir vykdyti bendradarbiavimo projektus drauge su savivaldybių administracija, valstybinėmis institucijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ar kitomis bendruomenės institucijomis.

Leidinyje naudojama projekto „Jaunimas už skaidrumą“ medžiaga, sukaupta bendradarbiaujant su Pilietinio ugdymo centru iš Lenkijos, Anykščių, Elektrėnų ir Mažeikių savivaldybių komandomis. Jas sudarė mišrios vietos lyderių grupės, atstovaujamos mokytojų, vyresniųjų klasių moksleivių bei savivaldybės tarnautojų. Kiekviena grupė savo savivaldybėje vykdė projekte numatytas veiklas, parengė savas skaidrios viešosios politikos diegimo ir antikorupcinės veiklos monitoringo strategijas.

Iš viso projekte dalyvavo 93 dalyviai. Projektas, kurio pagrindinis rėmėjas buvo Europos Sąjunga, buvo vykdomas 2006 metais. Projektu buvo siekiama ugdyti jaunimo pilietiškumą ir tikėjamą skaidrios politikos įgyvendinimu viešosiose institucijose, prisidėti prie savivaldos lygmenyje formuojamų viešųjų institucijų veiklos principų, pagrįstų atsakomybe prieš vietos bendruomenę, taikant edukacines priemones parengti jaunimą naudotis viešųjų institucijų veiklos kontrolės mechanizmais, užtikrinti socialinės kontrolės mechanizmų sklaidą bendruomenėje, siekiant korupcijos prevencijos ir skaidrios viešųjų institucijų veiklos.

Projekto metu vyko seminarai ir praktiniai užsiėmimai moksleiviams, mokytojams bei savivaldybių tarnautojams, atviros antikorupcinės tematikos pamokos moksleiviams, moksleivių vizitai į viešąsias institucijas, bendruomenės susitikimai. Moksleiviai kartu su mokytojais ir savivaldybių darbuotojais parengė 14 projektų. Projekto esmė – bendruomenės sutelktumas esamų ir aktualių visiems piliečiams problemų sprendimui, kryptingas užsibrėžtų tikslų siekimas, įsitraukiant ir prisiimant aktyvią pilietinę poziciją.

Šis leidinys, tai savotiška nuoroda, kaip panašaus pobūdžio projektus pradėti ir sėkmingai vykdyti, kaip apgalvoti kiekvieną žingsnį, su kokiais sunkumais galima susidurti ir kaip jų išvengti. Todėl jį dar būtų galima pavadinti „7 žingsniai sėkmingos partnerystės link“.

Partnerystė naudinga visiems aktyviai (kartais net ir pasyviai) dalyvaujantiems veikloje. Savivaldos institucijoms mokyklos, jaunimas tai lyg tarpininkai, padedantys skleisti visuomenei informaciją apie esamą situaciją, planuojamus darbus ir problemas. Moksleiviai per praktinę veiklą įgyja žinių apie savivaldybių sąrangą, institucijų darbą, aktyviai formuojama nuomonė apie tai, kas piliečiams svarbu, kaip patys gali dalyvauti sprendimų priėmime ar juos įtakoti. Žodžiu, teorinis pilietinių pagrindų mokymas patirinamas konkrečia praktine veikla. Mokytojai ne tik vadovauja moksleiviams, bet ir patys planuoja ir veda pamokas, pasiremdami praktinės veiklos pavyzdžiais. Lyderystės pamokos ir patirtis išlieka ilgam laikui, jei ji ir toliau stiprinama bendru sutelktu darbu.

ĮVADAS

KAM REIKALINGAS VIEŠUMAS?

Klausimas atrodytų retorinis šiandienos kontekste. Rodos, kad mums viešumo netrūksta. Radijas, televizija, spauda kasdien mirga nuo įvairiausių pranešimų, pradedant politiniu gyvenimu ir baigiant buitinėmis istorijomis. Tariamės, jog beveik viską žinome, kas vyksta mūsų visuomenės gyvenime, o jei ir nežinome, tai bent galime įsivaizduoti.

Tačiau tiek Lietuvoje, tiek ir kitose naujosios Europos šalyse vis dar žemas piliečių supratimo lygis apie viešųjų institucijų veiklos principus, menkas gyventojų priėjimas prie viešosios informacijos. Tai lemia subjektyvios ir objektyvios priežastys. Dažnai mes patys mažai domimės, kas vyksta aplinkui mus, net ir tais atvejais, kai informacija reikalinga tam, kad sutvarkytume svarbius reikalus ar išspręstume problemas. Kartais ją gauti sunku dėl neteisėto valdininkų pasipriešinimo, o ir pati informacija, dokumentai parengti žmogui sunkiai suprantama kalba. Moksleiviai – būsimi viešųjų institucijų interesantai, todėl labai svarbu juos parengti tinkamai ieškoti informacijos, ją analizuoti ir tikslinčiai panaudoti. Šiandienos visuomenėje vyrauja beviltiškumo jausmas kovoje su korupcija ir panašiomis problemomis. Manoma, kad korupcija – visuotinis reiškinys ir kovoti su ja nėra prasmės. Manoma, kad viešųjų institucijų sprendimai priimami tenkinant ne viešąjį interesą, bet interesų grupių ar privačių asmenų interesus. Svarbu jaunimą įtikinti, kad korupcija nėra apskritai viešųjų institucijų, bet atskirų asmenų problema. Parodyti, kad vadovams svarbu, kad jų darbuotojai savo veikloje laikytųsi etikos principų. Esama situacija lemia menką abipusį pasitikėjimą ir bendradarbiavimą tarp viešųjų institucijų ir jų klientų. Efektyvi komunikacija tarp vietinės valdžios, jos skyrių ir vietos bendruomenė – didelė problema, todėl svarbu rasti adekvačius bendravimo ir bendradarbiavimo kanalus, tam skiriant nemažai laiko ir naudojant suprantamą žodyną.

Bendradarbiavimo projektai savivaldos lygmeniu gali prisidėti prie viešumo skatinimo, ugdyti jaunimo pilietiškumą ir tikėjimą skaidrios politikos įgyvendinimu viešosiose institucijose, prisidėti formuojant savivaldos lygmenyje viešųjų institucijų veiklos principus, pagrįstus atsakomybe prieš vietos bendruomenę. Taikant edukacines priemones (mokymai, projektinė veikla, pažintiniai vizitai į viešąsias institucijas ir kt.) jaunimas rengiamas naudotis viešųjų institucijų veiklos kontrolės mechanizmais, kritiškai vertinti skaidrią politiką apibrėžiančias taisykles, skleisti bendruomenėje viešųjų institucijų socialinės kontrolės mechanizmus. Taip pat, bendradarbiaujant moksleiviams, mokytojams ir savivaldybės tarnautojams galima parengti viešųjų institucijų veiklos monitoringo modelius (socialinės kontrolės mechanizmus) bei efektyviai juos taikyti, užtikrinti jų sklaidą bendruomenėje, siekiant korupcijos prevencijos ir skaidrios viešųjų institucijų veiklos. Visos veiklos turėtų būti grindžiamos kryptingu ir nuolatiniu bendradarbiavimu tarp vietos grupių ir savivaldybių, nuolatiniu informacijos keitimusi ir veiklos monitoringu.

KODĖL PARTNERYSTĖ?

Europos konsensusas: 4.3.18 straipsnis “Pilietinė visuomenė, įskaitant ekonominius ir socialinius partnerius, pavyzdžiui, profesines sąjungas, darbdavių organizacijas ir privatų sektorių, nevyriausybinės organizacijas ir kitus šalių partnerių nevalstybinius subjektus, atlieka ypač svarbų vaidmenį skatinant demokratiją, socialinį teisingumą ir žmogaus teises.”

Būti partneriu reiškia:

- dalyvauti (įtraukimas)
- priklausyti (pasirinkimas)
- prisijungti (įsipareigojimas)
- perteikti (bendravimas)

Žodį „partnerystė“ kiekvienas mūsų esame girdėję šimtus kartų. Apie partnerystę bene kasdiena girdime žiniasklaidoje, jis plačiai vartojamas strateginiuose šalies plėtros dokumentuose, teisės aktuose. Ką jau kalbėti apie įvairių lygių viešojo sektoriaus tarnautojus bei politikus. Partnerystė tapo neatsiejama jų kalbėsenos dalimi. Bet ar iki galo suvokiame partnerystės prasmę, turinį, teikiama naudą?

Dažniausiai sąvoka „partnerystė“ vartojama konkrečių problemų sprendimui – nacionaliniame, regioniniame, savivaldos, vietos bendruomenės ar net šeimos lygmenyse.

Leidinio pratarmėje jau minėta, kad šis leidinys yra taikomojo pobūdžio, rengtas apibendrinus projekto „Jaunimas už

skaidrumą“ metu sukauptą socialinių partnerių praktinės (projektinės) veiklos patirtį. Projekto iniciatyvos savivaldybėse buvo skirtos pilietiškai aktyvaus ir atsakingo jaunimo ugdymui, demokratinės valstybės sąrangos stiprinimui. Rengtas projektas remiasi visuotinai demokratinėse valstybėse pripažintais principais, kad:

- Demokratinės valstybės pagrindas – glaudus visuomenės ir valdžios (viešųjų institucijų) bendradarbiavimas.
- Valstybės interesas yra visada turėti partnerį, padedantį valdžioms (viešosioms institucijoms) siekti įgyvendinti vidaus ir užsienio politikos tikslų.
- Bendruomenės, mokyklos, nevyriausybinės organizacijos (NVO) yra aktyvus pilietinės visuomenės branduolys, svarbiausias viešojo sektoriaus partneris įvairiose veiklos srityse.

Pagrindinė projekto idėja remiasi samprata, kad partnerystė priverčia individą ar viešąją instituciją įsitraukti ir prisiimti riziką, išreiškia kokybinį skirtumą nuo buvimo paprastu veikėju (tik turinčiu vaidmenį) prie aktyvaus veikėjo (atliekančiu veikėjo vaidmenį). Mokykloms, savivaldybėms, viešosioms institucijoms, kitų sektorių atstovams šiandienos sparčiai kintanti aplinka kelia naujus iššūkius. Jų sprendimui ne visada pakanka sukauptų žinių ir patirties. Reikalingi netradiciniai ir novatoriški sprendimai. Kaip tik todėl, perėjimas nuo buvimo veikėju prie buvimo partneriu tampa svarbiu, siekiant sužadinti naujovių dinamiką savivaldybėse.

Vietos problemoms spręsti ar inovacijoms diegti mokyklų, NVO, bendruomenių atstovai kartu su savivaldybės tarnautojais gali įsitraukti į oficialias partnerystės struktūras. Tos struktūros gali būti įvairios, pvz.:

- darbo grupės sukurtos novatoriškų projektų arba konkrečių problemų sprendimo strategijų parengimui.
- priežiūros komitetai, kurie stebėtų, kaip įgyvendinami darbo grupių parengti, pasiūlyti sprendimo būdai.

IR VISGI, KODĖL PARTNERYSTĖ YRA SVARBI?

Kiekvienos bendruomenės, institucijos ar organizacijos resursai (intelektualiniai, informaciniai, vadybiniai, žmogiškojo bei socialinio kapitalo, energetiniai, finansiniai ir kt.) yra riboti. NVO atstovai dažnai turi ekspertinių žinių ir įgūdžių, tačiau stokoja lėšų. Savivaldybės arba viešosios institucijos valdo finansinius resursus, tačiau neretai stokoja novatoriškų idėjų ir „energijos“ joms įgyvendinti. Privatus sektorius turi gerų idėjų, tačiau susiduria ne tik su finansinių, bet ir su žmogiškųjų resursų stoka. Mokyklos ar vietinės bendruomenės kupinos idėjų ir motyvacijos jas įgyvendinti, tačiau stokoja ekspertinių žinių ir įgūdžių, vadybinių kompetencijų, finansinių resursų.

Tai ką gi šiuo atveju daryti? Gerovės valstybėse seniai pripažinta, kad efektyviausia ir veiksmingiausia priemonė vietos resursų telkimui ir sumanymų įgyvendinimui yra partnerystė. Paprastai tariant, visos suinteresuotos šalys kartu sudeda savo resursus (intelektualinius, finansinius, žmogiškuosius, informacinius ir kt.) ir tampa pajėgomis partneriškoms struktūromis, kurios konstruktyviai šalina esamas problemas bei kuria inovacijas bendruomenėse. Šitai gaunamas taip vadinamas sinergijos afektas 2+2=5. Papildomą vieną skaitmenį sukuria visų bendras darbas. Juk pripažinkime, vienas žmogus sunkaus rąsto pakelti negali, tačiau dešimčiai rąstas nebus labai sunkus.

PARTNERYSTĖS NAUDA

- Padidėjęs partnerių (ypač aktualu savivaldybėms, viešosioms institucijoms) veiklos matomumas ir skaidrumas
- Pagerėjusi viešųjų paslaugų kokybė už mažiausias šių paslaugų teikimo sąnaudas
- Didesnis informacijos ir finansinių šaltinių prieinamumas
- Didesnės galimybės pritraukti papildomą finansavimą
- Veiksmingas bendrų problemų sprendimas
- Geriau panaudojamas socialinis kapitalas
- Gerosios praktikos sklaidos ir administracinių gebėjimų ugdymas

Partnerių įvairovė, kuriant partnerystę, sudaro sąlygas suburti įvairius gebėjimus turinčius įvairių sektorių veikėjus, naudotis įvairiais lėšų gavimo būdais. Ji taip pat leidžia veikėjams siūlyti savo idėjas, pažvelgti į vietovę naujoviškai – pavieniui to jie negalėtų daryti.

Rengdami šį leidinį, laikomės nuomonės, kad ir viešųjų institucijų veiklos skaidrumo stokos ar korupcijos pavieniui valdyti negalime. Bendrai sutelkus partnerių pastangas (mokykla, savivaldybė, viešosios institucijos, verslas) įmanoma pasiekti reikšmingų rezultatų. Projekto „Jaunimas už skaidrumą“ metu jaunimo parengti 14 projektų, bendradarbiaujant su savivaldybėmis bei viešosiomis institucijomis, neabejotinai yra sėkmingos partnerystės pavyzdys. Anykščiuose, Elektrėnuose bei Mažeikiuose mokytojai ir mokiniai į projektą įtraukė savivaldybių tarnautojus. Jaunimas kartu su savivaldybių darbuotojais dalyvavo darbinuose susirinkimuose, svarstė bendruomenėms aktualius klausimus. Diskutavo, kaip vietos gyventojams veiksmingiau pristatyti savivaldybių ir viešųjų institucijų

veiklos principus, kaip paprasčiau gauti reikiamą informaciją ir pan.

Tikimės, kad šis leidinys įkvėps kitas mokyklas ir savivaldybes plėtoti bendradarbiavimą. O partnerystė taps bet kurios veiklos pamatas ir vertybine norma. Kuo daugiau jaunimo bus pilietiškai aktyvūs, gebės konstruktyviai taikyti viešųjų institucijų veiklos socialinės kontrolės mechanizmus, tuo greičiau viešojo sektoriaus institucijos sulauks valstybei ir žmonių labai dirbančių valstybės tarnautojų.

NUO KO PRADĖTI?

1 žingsnis

INICIATYVINĖS KOMANDOS BŪRIMAS

Sakoma, kad bet kokia kaita, bet koks projektinis veiksmas prasideda nuo nepasitenkinimo esama situacija ir intuityvios minties, kad būtina kažką keisti. Kartais geniali mintis gali aplankyti visai netikėtai. Svarbu jos „nepamesti“ – užrašyti ar pasidalinti su bendraminčiais.

Projektas „Jaunimas už skaidrumą“ prasidėjo labai panašiai. Tik, kadangi, jis buvo tarptautinis, tai idėja rutuliojosi keliais lygmenimis.

Informacinis susitikimas Anykščių savivaldybėje, 2006 03 08

PIRMA, Lietuvos ir Lenkijos nevyriausybinų organizacijų atstovai, dirbantys antikorupcinio švietimo srityje, naršė po tinklapius, ieškodami partnerių, su kuriais galėtų pasidalinti sukaupta patirtimi ir pradėti naujas iniciatyvas. Tokiu būdu, Silvija surado Daivą, o Daiva surado Silvija, arba Pilietinio ugdymo centras surado Šiuolaikinių didaktikų centrą ir atvirkščiai. Vyko ilgas susirašinėjimas, idėjų brandinimas. Buvo nuspręsta dirbti su savivaldybių komandomis drauge inicijuojant ir kuriant jaunimo projektus.

ANTRA, abi organizacijos, turėdamos ankstesnių projektų vykdymo patirties, ir partnerių įvairiuose šalies regionuose, pasiūlė keliems iš jų dalyvauti naujame tarptautiniame projekte. Šiuolaikinių didaktikų centras, turėdamas platų bendradarbiaujančių mokyklų tinklą, pakvietė Mažeikių „Ventos“, Anykščių A.Baranausko ir Elektrėnų „Ažuolyno“ vidurinių mokyklų mokytojus, kurie jau dalyvavo panašiuose nacionaliniuose projektuose.

TREČIA, mokytojams buvo keliama užduotis suburti iniciatyvinę grupę savo mieste. Ją turėjo sudaryti mokytojų, mokinių ir savivaldybės tarnautojų atstovai. Buvo apsispręsta remtis ne tik savo mokyklų bendruomenėmis, bet ir pakviesti kitas, įtraukti vyresniųjų klasių aktyvius ir norinčius projekte dalyvauti mokinius. O kaip pakviesti savivaldybės atstovus? Buvo parengtas ir išsiųstas informacinis tekstas, kviečiantis bendradarbiauti, po to buvo tariamasi dėl pirmojo susitikimo projektui aptarti.

KETVIRTA, pirmieji susitikimai vyko savivaldybėse. Mes juos vadinome „apskrito stalo“ diskusijomis. Susitikimuose da-

lyvavo mokytojai, mokiniai, savivaldybės darbuotojai, nevyriausybinų organizacijų atstovai ir net.....patys merai. Bandėme išsiaiškinti, kokias aktualias viešumo problemas reiktų ir būtų galima spręsti drauge.

PENKTA, vieno susitikimo tikrai nepakako. Vyko ir antras, ir trečias, kol išsisklaidė abejonės, šioks toks skepticizmas ir įtarumas, ir visi suprato, kad pradėti reikia nuo mažų ir paprastų idėjų, spręsti paprastas, bet visiems aktualias problemas, pasitikėti jaunimu ir iniciatyvą atiduoti į jų rankas. Paskutiniųjų susitikimų metu buvo apsispręsta dėl dalyvaujančiųjų projekte.

Tačiau, kaip nuspręsti, ką pasirinkti? Ar visos problemos gali būti išsprendžiamos? Ką konkrečiai veiksime?

Z žingsnis

„AKTYVAUS SUSIRINKIMO“ METODIKA STRATEGINIAM PLANAVIMUI

Seminaras „Strateginis planavimas“
Anykščių A.Baranausko vidurinėje mokykloje, 2006 04 27

Seminaras „Strateginis planavimas“
Mažeikių „Ventos“ vidurinėje mokykloje, 2006 04 11

Tarptautinio projekto koordinatoriai nusprendė padėti savivaldybių komandoms apsispręsti dėl projektinių veiklų, organizuodami strateginio planavimo seminarus. Juose dalyvavo mokytojai, mokiniai ir savivaldybės tarnautojai. Seminarų metu buvo taikoma „aktyvaus susirinkimo“ metodika.

„Aktyvaus susirinkimo“ metodika susideda iš 3 etapų.

PIRMASIS – „KRITIKOS“ ETAPAS

Kiekviena mišri savivaldybių komanda (po 3-5 asmenis) pasitaria ir ant didelių popieriaus lapų surašo viską, kas jų manymu, yra blogai, nepatenkinamai jų savivaldybėje. Išsakomos, priimamos ir užrašomos visos mintys. Leidžiama kritikuoti ligi valiai. Svarbu abstrakčius teiginius paremti faktais, tikra informacija.

Dirbama nustatyta laiką. Tarkim, 20-30 minučių. Tada kiekviena komanda pristato savo darbą.

Leidžiama komentuoti, klausinėti, prašyti argumentų išsakyti nuomonei pagrįsti, tačiau jos neniekinti ir nepeikti.

ANTRASIS – „UTOPIJOS ARBA SVAJONIŲ“ ETAPAS

Dabar kiekviena komanda bando svajoti apie idealų paveikslą, viziją, kas būtų, jeigu viskas būtų įmanoma ir visi būtų patenkinti gyvenimu savo mieste. Svajonėms ribų nėra, galima kurti įvairius scenarijus. Visa, kas pirmajame etape buvo neigiama, tampa ne tik teigiamu, bet ir viršija visas galimybes, persikelia į utopijų pasaulį.

Dirbama panašų laiką, kaip ir pirmajame etape. Vyksta komandinių darbų pristatymai. Jie komentuojami, analizuojami drauge su kitomis komandomis.

TREČIASIS – „REALYBĖS“ ETAPAS

Tai pats sunkiausias ir atsakingiausias etapas. Peržvelgus pirmuosius du etapus reikia „nusileisti ant žemės“ ir apsispręsti, ką tikrai yra įmanoma padaryti, kas yra realu. Tačiau prieš tai kritiškai pažvelgus į pirmuosius etapus, reikia dar kartą pagalvoti: ar tai, kas traktuojama kaip neigiama yra tikrai neigiama; ar utopija yra tikrai utopija be jokios realumo apraiškų?

Šis etapas iš komandų pareikalauja sutelktumo ir tikro strateginio mąstymo. Laiko šiam darbui reikės šiek tiek daugiau nei anksčiau. Svarbu suvokti, kad tai, kas bus aprašyta realybės etape, turės būti įgyvendinama. Kitaip tariant, šiame etape kuriamas veiksmų planas, kurį įgyvendinus bus pasiekti užsibrėžti tikslai ir keičiama, tobulinama esama situacija. Komandos turi apsispręsti, kas, kada ir kaip vykdys darbus.

„Aktyvaus susirinkimo“ metodika padėjo apsispręsti, kokias viešumo problemos bus sprendžiamos projekto metu.

Pavyzdžiui Anykščių komanda nusprendė, kad bendruomenei nėra aišku, kaip savivaldybė vykdo viešuosius pirkimus, todėl reikia imtis viešinimo akcijos. Elektrėnų komandai buvo svarbu sužinoti, kokios mokinių įsidarbinimo galimybės vasaros metu jų savivaldybėje. Mažeikiškiai nusprendė, kad „paslaptiniausias“ įstaigos jų savivaldybėje yra Senelių ir vaikų globos namai, SODRA ir Darbo birža, tad svarbu išsiaiškinti, kaip jos dirba. Tai tik dalis idėjų, gimusių seminario metu. Apie jas bus pasakojama toliau.

3 žingsnis

KOMANDŲ TELKIMAS. PROJEKTINIŲ GRUPIŲ SUDARYMAS. DARBŲ PASISKIRSTYMAS

Kai išsiaiškinamos aktualios problemos, įvertinamos jų sprendimo galimybės ir numatomas poveikis, imamasi projektinių grupių sudarymo ir komandų telkimo.

Kiekvieną projektinę grupę sudarė mišri komanda – t.y. mokytojai, mokiniai ir savivaldos atstovai. Komandos dydis svyravo nuo 29 iki 33 asmenų. Projekte iš viso dalyvavo 93 dalyviai: 11 savivaldybės atstovų, 22 mokytojai, 57 moksleiviai, 2 socialiniai pedagogai, 1 muziejaus darbuotojas). Kiekviena komanda turėjo koordinatorių (mokytoją), kuris palaikė ryšį tarp projekto organizatorių ir komandos narių.

Mokytojams atiteko koordinatorių ir patarėjų vaidmuo, mokiniai tapo pagrindine projektinės veiklos varomąja jėga, o savivaldos atstovai tapo visokeriopos informacijos šaltiniais bei konsultantais. Jie taip pat buvo ir tarpininkai, padedantys susisiekti su savivaldybėje veikiančiomis institucijomis, tokiomis, kaip SODRA, Darbo birža, Policijos komisariatas ir pan.

Šiame etape labai svarbu kiekvienam komandos nariui suvokti savo vietą ir vaidmenį projekte bei neperžengti darbų pasiskirstymo ribos. T.y. mokytojams nedirbti už moksleivius, skatinti patiems imtis veiklos, pastariesiems klausti patarimo sudėtingoje situacijoje ir drąsiai prisipažinti klystantiems, kai klystama ir prisipažinti abejojančioms, kai abejojama. Savivaldybių darbuotojams nesiiimti pernelyg padėti mokiniams – tegu paskui patys teiraujasi ir ieško informacijos, užduoda klausimus ir ieško atsakymų. Žodžiu, reikia rasti darbų pasiskirstymo balansą.

Kai darbais ir atsakomybe pasiskirstoma, tada numatoma, kada bus veikiama, kokių priemonių ir lėšų reikės. Svarbu pagalvoti, kaip efektyviau, bet ir ekonomiškiau pasiekti norimą rezultatą. Jei patys pakankamai lėšų neturime, gal gali padėti kiti? Jei pagalbos tikimybė maža, tai kokios priemonės mums prieinamos? Pagaliau, ne tai svarbiausia. Neužmirškite, kad koordinuoti veiksmai ir susiklausymas, pasiryžimas veikti ir entuziazmas atperka daugelį trūkumų ir nesklandumų.

4 žingsnis

PROJEKTŲ VYKDYMAS

Kai viskas suplanuota, belieka tik imtis konkrečios veiklos, t.y. projekcinio darbo. Kiekviena savivaldybė įsipareigojo parengti ir įvykdyti po 5 jaunimo projektus.

Anykščių savivaldybės komanda vykdė šiuos projektus:

- 2% pajamų viešumas ir skaidrumas
- Policija yra mūsų draugai
- Aš taip pat esu prieš korupciją
- Viešieji pirkimai Anykščių savivaldybėje
- Už skaidrius žmonių ir institucijų santykius

Elektrėnų komanda vykdė šiuos projektus:

Nepilnamečių įsidarbinimo galimybės vasaros atostogų metu
Elektrėnų policijos komisariato migracijos tarnybos veikla
Sporto ir kultūros centro veiklos informacijos skatinimas ir platinimas
Projektų (programų) konkursų organizavimo tvarka Elektrėnų savivaldybėje, lėšų paskirstymas
Elektrėnų komanda taip pat surengė piešinių (plakatu) „Jaunimas už skaidrumą“ konkursą

Mažeikų savivaldybės komanda vykdė šiuos projektus:

Mokyklos ir Darbo biržos bendradarbiavimo stiprinimas
SODRA – visiems atvira socialinių paslaugų institucija
Viešnių seniūnijos informatyvumas ir darbo kokybė
Mokyklos ir globos namų bendradarbiavimo stiprinimas
Vertinimo sistemos skaidrinimas mokykloje

Projektų ir kitų veiklų aprašymai pateikti leidinio priede.

5 žingsnis

PROJEKTO VEIKLOS MONITORINGAS

Kiekviename projekte svarbu, kad būtų „trečioji akis“ – t.y. tas asmuo ar asmenų grupė, kurie projektą stebėtų lyg ir iš šono, laiku pastebėtų klaidas, trūkumus bei apie juos informuotų projektinę grupę.

Monitoringas – tai projekto eigos stebėjimas ir vertinimas, kai sekamas ne tik pats procesas, bet ir lėšų, priemonių bei laiko panaudojimo efektyvumas, darbų pasiskirstymas, žiūrima, ar nenukrypstama nuo išsikeltų tikslų ir užsibrėžtų uždavinių.

Kas gi už tai atsakingas? Šiame projekte dažniausiai už tai buvo atsakingi mokytojai-koordinatoriai, nes jie nebuvo pernelyg įsitraukę į veiklas, ir galėjo stebėti šį procesą šiek tiek iš šalies. Tačiau gali būti ir kitaip. Kiekviena projektinė grupė gali išsirinkti asmenį, kuris tik tai ir darys bei nustatytu laiku pateiks savo stebėjimų rezultatus. Tai gali būti mokytojas, mokinys ar savivaldybės tarnautojas.

Šis darbas yra labai atsakingas, padedantis išvengti klaidų, nemalonumų bei „tiesinant“ kelią juo einantiems projekto vykdytojams.

Norėdami sekti projekto eigą ir esant reikalui ją koreguoti, organizatoriai gali po kiekvieno seminaro, konferencijos, pažintinio vizito ar kitos projektinės veiklos pateikti dalyviams vertinimo anketas.

Mūsų atveju buvo vertinamas ne kiekvienas etapas atskirai, o visas projektas. Projektą vertino kiekviena projekto tikslinė grupė: anketas pildė projekte dalyvavę mokytojai ir mokiniai, bei projekte nedalyvavę mokiniai. Savivaldybės tarnautojai kartu su mokytojais ir mokiniais dalyvavo grupiniame interviu.

Projekto dalyvių apklausa leido mums įvertinti savo, kaip organizatorių vaidmenį, taip pat įvertinti mokyklų ir savivaldybių bendradarbiavimo ypatybes ir iškilusias kliūtis, sužinoti, kokia projektinė veikla buvo vertingiausia mokytojams ir įdomiausia mokiniams, kaip mokiniai supranta sąvoką „skaidrumas“, kaip projekte dalyvavę ir nedalyvavę mokiniai apibūdina savo seniūniją.

6 žingsnis

PROJEKTO VIEŠINIMAS IR PRISTATYMAS BENDRUOMENEI

Kiekvieno projekto sėkmė didžia dalimi priklauso nuo to, ar apie jo vykdymą bei pasiektus rezultatus sužino platesnė visuomenės dalis. Projekto „Jaunimas už skaidrumą“ viešinimas buvo vienas iš svarbiausių jo sudedamųjų dalių. Visų pirma, tai buvo pagrindinis projekto tikslas – skleisti ir viešinti informaciją apie savivaldos institucijų darbą. Antra, mišrių komandų sudarymas įtraukiant savivaldos atstovus garantavo platesnę informacijos apie vykdomą projektą sklaidą, nes tai buvo visų dalyvavusių interesas. Trečia, kiekviena savivaldybių komanda pasirinko sau priimtinus ir pasiekiamus informacijos sklaidimo būdus. Štai, Anykštėnai plat-

ino informaciją per rajoninį laikraštį, savivaldybės interneto svetainę bei internetinį sienlaikraštį (www.draugiskamokykla.lt), vietinę televiziją, patys rengė atviras akcijas, platino informacinius lankstinukus.

Mažeikiškiai taip pat rado bendraminčių vietinėje spaudoje ir televizijoje. Rajoninis laikraštis "Būdas žemaičių" informavo apie vykdomus jaunimo projektus, apie komandos atstovų viešnagę pas partnerius Lenkijoje. "Tai mano pirmą ilgą išvyką į užsienį, todėl pradžioje buvo nejauku, tačiau greitai susibičiuliavome, pajutome partnerių šilumą ir nuoširdumą, jaučiausi, kaip Mažeikiuos" – interviu metu kalbėjo „Ventos“ vidurinės mokyklos moksleivė.

Pabaigus įgyvendinti visus 14 projektų, vyko jų ir kitos projektinės veiklos pristatymas savivaldybėse, konferencijose Lenkijoje ir Lietuvoje. Pristatymai vyko įvairiomis formomis – dalijantis išpūdžiais ir reflektuojant; pristatant mini tyrimų rezultatus, gyventojų apklausas, rodant skaidres ir nuotraukas iš susitikimų savivaldos institucijose, demonstruojant filmuotas medžiagas, deklamuojant ir dainuojant....

Projekto dalyvių priėmimas JAV ambasadoje Lenkijoje. Centre - ambasadorius Victor Ashe

Projektą apie viešuosius pirkimus pristato Anykščių A.Baranausko vidurinės mokyklos moksleiviai.

Elektrėnų sav. Vievio gimnazijos moksleivės pristato projektą apie Migracijos tarnybos veiklą

Projekto pristatymas Mažeikių r. Vieksnių seniūnijoje

7 žingsnis

PROJEKTO REZULTATŲ SKLAIDA

Projekto „Jaunimas už skaidrumą“ rezultatai išties išpūdingi. Mažiau nei per vienerius projekto metus suburtos savivaldybių komandos, (Anykščių savivaldybėje – 29 dalyviai, Elektrėnų savivaldybėje – 31, Mažeikių rajono savivaldybėje – 33), sukurta ir įvykdyta 14 jaunimo projektų, pravesta 17 atvirų pamokų ir organizuotos diskusijos, parengta informacinė medžiaga bendruomenėms, atlikti vietos tyrimai ir apklausos, apibendrintas ir apžvelgtas projektas dalyvavusiųjų ir tiesiogiai nedalyvavusiųjų akimis, pasidalinta patirtimi su kolegomis iš Lenkijos, dalyvauta tarptautinėse konferencijose Lenkijoje ir Lietuvoje, sukurtas projekto interneto puslapis.

Daugelis kitų projektų taip pat pasiekia puikių rezultatų, tačiau ne visada pagalvojama, o ką mes veiksime su pasiektais rezultatais, kaip mes jais pasinaudosime kasdienėje mūsų veikloje? Ar dedamas taškas projektui pasibaigus?

Šio projekto rezultatų sklaida jau vyksta:

- Mokytojai planuoja ir veda pamokas, kurių metu ugdomos mokinių moralinės vertybės, skatinamas nepakantumas melui, veidmainystei, nesąžiningiems santykiams, ugdoma pilietinė pozicija ir gebėjimas pasakyti „ne“.
- Mokytojai veda atviras pamokas kolegoms.
- Mokytojai veda seminarus kitiems mokytojams.
- Mokiniai įgytą patirtį, sukauptas žinias naudoja kituose mokyklų projektuose ir programose.
- Mokiniai toliau bendrauja su projekto partneriais, bendraamžiais iš Lenkijos.
- Savivaldybių atstovai įgyta patirtimi dalinasi su kolegomis iš kitų savivaldybių.
- Savivaldybių atstovai užmezgę partnere-rystės ryšius su Lenkijos savivaldos institucijomis.
- Mokytojai, mokiniai ir savivaldybių atstovai jau turi „bendrą istoriją“, kuria gali pasiremti kurdami naujas partnerystes ir iniciatyvas.

PABAIGAI....

SKAIDRIOS SAVIVALDYBĖS VEIKLOS PRINCIPAI

atrasti pačių ir siūlomi kitiems

SAVIVALDYBĖ:

Yra skaidri

Savivaldybės veikla yra žinoma visuomenei. Savivaldybės sprendimai, reglamentai yra lengvai prieinami. Kiekvienas gali sužinoti, kaip panaudojami mokesčių mokėtojų pinigai.

Netoleruoja korupcijos

Vietinė valdžia privalo netoleruoti korupcijos ir ryžtingai kovoti su ja. Savivaldybės darbuotojai laikosi valdininko etikos kodekso, o pareigūno neetiško elgesio atvejais nedelsiant imamas atitinkamų veiksmų.

Nuolat bendradarbiauja su gyventojais

Kad pažintų ir išspręstų vietinės visuomenės problemas, savivaldybė bendradarbiauja su piliečiais ir nevyriausybinėmis organizacijomis, rūpinasi jaunų žmonių pilietiniu švietimu.

Yra prognozuojama

Savivaldybė planuoja ir numato savo veiklos ateitį. Seniūnijos ar apskrities plėtojimo planai yra viešai prieinami, o gyventojai gali lengvai įsitikinti, ar atliekami veiksmai juos atitinka.

Yra profesionali

Savivaldybė įdarbina kompetentingus valdininkus. Vadovaujasi aiškiais ir dalykiniais darbuotojų priėmimo ir įvertinimo kriterijais. Rūpinasi jų kvalifikacijos ir įgūdžių tobulinimo galimybėmis.

Atskaitinga

Savivaldybė aiškiai numato, kas ir koku būdu išspręs visuomenines užduotis, kiek tai kainuoja ir kiek tai yra naudinga gyventojams. Numato ir viešai paskelbia kitų metų biudžetą. Nuolat vykdo savo veiklos efektyvumo analizę.

PAGRINDINIAI PARTNERYSTĖS PRINCIPAI

patikrinti, išbandyti ir veikiantys

PARTNERYSTĖ YRA:

Bendrų tikslų supratimas ir jų koordinuotas siekimas

Atviras, nuoširdus bendradarbiavimas bei pasitikėjimas

Darbų, ir atsakomybės už bendrą rezultatą pasidalijimas

Iškilusių problemų sprendimas drauge bei pasidalijimas „laurais“

PRIEDAI

SAVIVALDYBIŲ KOMANDŲ PROJEKTŲ IR VEIKLŲ APRAŠYMAI

PROJEKTAS „UŽ SKAIDRIUS SANTYKIUS TARP ŽMOGAUS IR INSTITUCIJOS“

PROJEKTO RENGĖJAI:

Rūta Petrylienė, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos mokytoja
Vanda Baliuckienė, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos mokytoja
Jurgita Baniūnienė, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos mokytoja
Jurgita Blažienė, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos mokytoja
Vaida Puntusevičiūtė, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos 10b kl. mokinė
Arminas Jakučionis, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos 10b kl. mokinys
Šarūnas Jakeliūnas, Anykščių rajono Kavarsko vidurinės mokyklos 11 kl. mokinys

PROBLEMOS: visuomenė nepasitiki institucijų veikla; trūksta informacijos apie institucijų veiklą; žmonės nežino, kur kreiptis, iškilus problemoms; žiniasklaida viešina skandalus, bet neskiria pakankamai dėmesio pozityvios informacijos platinimui.

TIKSLAS: visuomenė turi gauti pakankamai informacijos apie institucijų darbo skaidrumą ir žinoti, kur kreiptis, iškilus problemoms.

1 UŽDAVINYS – ištirti Kavarsko seniūnijos gyventojų nuomonę apie rajono institucijų veiklos skaidrumą

VEIKSMAI: parengti apklausos metodiką, anketas; atlikti apklausą; apibendrinti apklausos duomenis; viešai paskelbti informaciją apie projektą ir apklausos rezultatus.

2 UŽDAVINYS – parengti informacinį lankstinuką.

VEIKSMAI: pateikti medžiagą lankstinuko ruošimui; paruošti lankstinuką; pristatyti lankstinuką rajono institucijose; platinėti lankstinuką tarp seniūnijos gyventojų.

3 UŽDAVINYS – inicijuoti visuomenės susitikimą su rajono institucijų pareigūnais.

VEIKSMAI: susitarti su Kavarsko seniūnija dėl bendradarbiavimo; pateikti seniūnijai informaciją apie apklausos rezultatus ir gyventojų pageidavimus; informuoti seniūnijos gyventojus apie organizuojamą susitikimą.

4 UŽDAVINYS – įvertinti projekto rezultatus.

VEIKSMAI: surinkti grįžtamąją informaciją apie projekto naudingumą; parašyti projekto ataskaitą.

REZULTATAI: visuomenei suteikta informacija apie rajono institucijų veiklą; visuomenė tampa aktyvesnė ir nesitaiksto su pasitaikančiais institucijų veiklos neskaidrumo faktais.

PROJEKTAS „VIEŠIEJI PIRKIMAI“

PROJEKTO RENGĖJAI:

Ona Repėckienė, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos direktorė
Daiva Kupronienė, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos religijos mokytoja
Daiva Tručinskienė, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos istorijos mokytoja
Kristina Striukienė, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos mokytoja
Mindaugas Kairys, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos 11c kl. mokinys
Edvardas Gindrėnas, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos 11c kl. mokinys
Milda Kaklauskaitė, Anykščių Antano Baranausko vidurinės mokyklos 10c kl. mokinė

PROBLEMOS: visuomenė nepasitiki savivaldybės veikla, žiniasklaida labai mažai arba visai neteikia informacijos apie savivaldybės vykdomus viešuosius pirkimus.

TIKSLAS: susipažinti su savivaldybės vykdomais viešaisiais pirkimais, apie juos informuoti visuomenę

1 UŽDAVINYS – ištirti Anykščių miesto gyventojų nuomonę apie savivaldybės vykdomus viešuosius pirkimus.

VEIKSMAI: parengti apklausos metodiką, anketas; atlikti apklausą; apibendrinti apklausos duomenis; viešai paskelbti informaciją apie projektą ir apklausos rezultatus.

2 UŽDAVINYS – parengti informacinį lankstinuką.

VEIKSMAI: parengti lankstinuką; pristatyti rezultatų duomenis savivaldybei; išplatinti lankstinuką gyventojams.

3 UŽDAVINYS – inicijuoti visuomenės susitikimą su savivaldybės atstovais.

VEIKSMAI: susitarti su Anykščių savivaldybe dėl susitikimo; pateikti savivaldybei informaciją apie apklausos rezultatus ir gyventojų pageidavimus; organizuoti akciją prie savivaldybės „Viešieji pirkimai“.

4 UŽDAVINYS – įvertinti projekto rezultatus.

VEIKSMAI: surinkti grįžtamąją informaciją apie projekto naudingumą; parašyti projekto ataskaitą.

REZULTATAS: visuomenei suteikta informacija apie Anykščių savivaldybės viešuosius pirkimus. Visuomenė tampa aktyvesnė ir nesitaiksto su pasitaikančiais institucijų veiklos neskaidrumo faktais.

PROJEKTAS „VERTINIMO SISTEMOS SKAIDRINIMAS MOKYKLOJE“

RENGĖJAI:

Rūta Urbonavičiūtė, Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos tikybos mokytoja
Irena Lizdenienė, Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos istorijos mokytoja
Janina Sučylienė, Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos lietuvių kalbos mokytoja
Agnė Rupkutė, Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos 8b kl. mokinė
Reda Ramanauskaitė Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos 8b kl. mokinė
Ramunė Zakytė, Mažeikių „Ventos“ vidurinės mokyklos 8b kl. mokinė
Jūratė Miliauskytė, Mažeikių muziejaus darbuotoja

PROBLEMAS:

1. Mokiniai mano, kad mokytojai juos vertina neobjektyviai, kad žinių įvertinimą lemia giminystės ryšiai
2. Trūksta informacijos, kodėl mokiniams būtų taikoma viena ar kita darba.

TIKSLAS: skaidresnės vertinimo sistemos kūrimas mokykloje.

1 UŽDAVINYS – mokinių įtraukimas aiškinantis vertinimo sistemos skaidrumą.

VEIKSMAI: surinkti veikos grupę.

2 UŽDAVINYS – atlikti apklausą apie vertinimo sistemos skaidrumą mokykloje.

VEIKSMAI: parengti apklausos metodiką, anketas bei interviu klausimus; atlikti apklausą raštu; atlikti interviu; apibendrinti apklausos duomenis.

3 UŽDAVINYS – parengti pasiūlymus mokyklų vertinimo sistemos skaidrumo ir viešumo gerinimui.

VEIKSMAI: parengti pasiūlymus mokyklų vertinimo sistemos skaidrumo ir viešumo gerinimui; parengti lankstinukus.

4 UŽDAVINYS – suorganizuoti spaudos konferenciją rezultatams paskelbti.

VEIKSMAI: viešai paskelbti informaciją apie projektą ir pasiūlymus.

REZULTATAI:

Sužinota mokytojų, mokinių bei jų tėvų nuomonė apie žinių vertinimo sistemos tinkamumą, skaidrumą. Apie atliktos apklausos rezultatus informuoti mokyklų direktoriai bei mokytojai, Švietimo skyrius, Mažeikių rajono savivaldybė bei miesto gyventojai. Tikimės, kad mokyklų vadovai apklausos rezultatus aptars pedagogų tarybos posėdžiuose ruošiantis kitiems mokslo metams ir gal būtų informacija pasieks Švietimo ministerijos tarnautojus atsakingus už vertinimo sistemos kūrimą Lietuvoje.

Apklausos rezultatai:

- Didesnė dalis apklaustųjų teigia pajutusi išankstinę mokytojų nuostatą vertinant jų žinias.
- Didžioji dauguma mokytojų ir mokinių mano, kad pažymių „nusipirkti“ neįmanoma ir net neįsivaizduoja to proceso, bet jei ir pasitaiko tokių atvejų, tai niekas apie tai garsiai nekalba.
- Respondentai vienareikšmiškai mano, kad mokinio elgesys per pamoką turi įtakos vertinimui. Mokiniai ir mokytojai tai supranta skirtingai.
- Dauguma apklaustųjų teigia, jog mokytojai dažniausiai paaiškina, kodėl ir už ką mokiniams gavo tokį įvertinimą, ypač vertinant projektines ir kūrybines užduotis.
- Mokytojai atsakė, kad mokinių tėvų užimamos pareigos neturi įtakos mokinio įvertinimui. O mokiniai mano, kad dažnai pažymys yra pakeliamas ne dėl tėvų užimamų pareigų, bet dėl draugystės ryšių su mokytojais.
- Dauguma respondentų yra patenkinti dešimtbale vertinimo sistema, tačiau turi priekaištų dėl kaupiamųjų balų.

PASIŪLYMAI:

- Dauguma apklaustųjų mano, jog reikia panaikinti kaupiamąjį vertinimo sistemą.
- Vertinti ne tik žinias, bet ir darbo originalumą, pastangas.
- Ieškoti naujų, lankstesnių ir aiškesnių vertinimo būdų.

PROJEKTAS „VIEKŠNIŲ SENIŪNIJOS INFORMATYVUMAS IR DARBO KOKYBĖ“

RENGĖJAI:

Paulius Auryla, Mažeikių rajono tarybos narys, Vieškėnių vidurinės mokyklos tikybos mokytojas
Virginija Knabikaitė, Vieškėnių vidurinės mokyklos 10b kl. mokinė, ateitininkė
Irena Gustytė, Vieškėnių vidurinės mokyklos 10b kl. mokinė, ateitininkė
Povilas Žukauskas, Vieškėnių vidurinės mokyklos 9a kl. mokinys
Vincentas Lizdenis, Vieškėnių vidurinės mokyklos 11a kl. mokinys
Edvardas Eičinas, Mažeikių rajono savivaldybės projektų skyriaus vedėjas

PROBLEMAS: į seniūnijas žmonės kreipiasi iškilus įvairiausioms problemoms, bet ar visada čia gali padėti, kokie specialistai dirba, ką konkrečiai jie veikia? Ar gauna tikslingą pagalbą ar nukreipimą tolimesniam problemos sprendimui? Kiek gyventojų patenkinti atskirų seniūnijos struktūrų darbu? Ir ar patys aktyviai dalyvauja miestelio bendruomenės gyvenime?

TIKSLAI:

1. Padidinti seniūnijos veiklos bei darbo kokybės viešumą ir padėti gyventojams gauti daugiau informacijos.
2. Sudaryti sąlygas gyventojams aktyviau išsakyti savo nuomonę jiems svarbiais klausimais.

1 UŽDAVINYS – sužinoti gyventojų nuomonę apie seniūnijos teikiamas paslaugas ir darbo kokybę.

VEIKSMAI: parengti apklausos anketas; atlikti apklausą; apibendrinti apklausos duomenis ir su jais supažindinti Viešnių seniūnijos darbuotojus.

2 UŽDAVINYS – aptarti ir parengti pasiūlymų planą, kaip gerinti seniūnijos darbų skaidrumą bei viešumą.

VEIKSMAI: parengti lankstinuko maketą ir suderinti su seniūnijos darbuotojais; paruošti ir prie įėjimo iškabinti darbuotojų pareigybių aprašymus bei terminus, per kuriuos pagal įstatymus žmonės privalo gauti atsakymus; pagaminti lankstinuką.

3 UŽDAVINYS – organizuoti lankstinukų platinimo akciją.

VEIKSMAI: pasiruošti lankstinukų dalinimui; lankstinukų dalinimas seniūnijos gyventojams.

4 UŽDAVINYS – įvertinti projekto rezultatus.

VEIKSMAI: projekto rezultatų įvertinimas; viešai paskelbti informaciją apie projektą ir pasiūlymus spaudos konferencijoje.

**ELEKTRŪNŲ SAVIVALDYBĖS FINANSŲ, EKONOMIKOS,
KAIMO IR ŪKIO PLĖTROS KOMITETO POSĖDŽIO STEBĖJIMAS**

DATA, VIETA: 2006 m. gegužės 24 d., Elektrėnų savivaldybės posėdžių salė.

STEBĖJIMO TIKSLAS, UŽDAVINIAI:

Stebėti, kaip vyksta komiteto posėdis; išsiaiškinti, kokia posėdžio struktūra (kas pirmininkauja, sekretoriauja ir kt.); kaip finansų, ekonomikos, kaimo ir ūkio plėtros komiteto nariai priima sprendimus, kaip vyksta diskusijos ir balsavimas.

TRUMPAS POSĖDŽIO APRAŠYMAS:

Posėdį stebėjo Elektrėnų „Ažuolyno“ vidurinės mokyklos iniciatyvinės grupės 8a ir 9b kl. mokiniai L. Taletavičius, A. Žvejys, K. Padriezaitė, E. Balabanova, K. Malevičiūtė, E. Baliūnaitė, G. Bratkovskytė, E. Zakaruskaitė, M. Birgilaitė, E. Kondratjevitė, etikos mokytoja-metodininkė G. Grigonienė ir direktoriaus pavaduotoja ugdymui D. Vileikienė.

Posėdyje dalyvavo 11 komiteto narių ir pirmininkas Andrejus Paberalis. Elektrėnų savivaldybės finansų, ekonomikos, kaimo ir ūkio plėtros komiteto posėdžio metu buvo svarstomi įv. klausimai (mokiniai su darbotvarka susipažino iš anksto). Mokiniai domino klausimai dėl lėšų skyrimo sportininkams premijuoti (nes Elektrėnų „Ažuolyno“ vidurinėje mokykloje mokosi daug sportininkų (ledo rutulio, dziudo, lengvaatlečių), dėl renginių, vykstančių viešose vietose organizavimo tvarkos Elektrėnų savivaldybės teritorijoje taisyklių papildymo, sprendimai dėl turto perėmimo ir kt.

Mokiniai galėjo tiesiogiai susipažinti su posėdžio vedimo tvarka, stebėti kaip dirba pirmininkas ir sekretorius, kaip pasisako komiteto nariai. Mokiniai taip pat buvo įtraukiami komiteto narių į trumpas diskusijas, buvo klausiami mokinių nuomonių.

Po posėdžio moksleiviai diskutavo su komiteto nariais ir Elektrėnų savivaldybės meru Kęstučiu Vaitukaičiu, bei savivaldybės kontrolieriumi Juozu Zavecku.

SUSITIKIMO REZULTATAI:

Mokiniai ir mokytojai realiai dalyvavo komiteto posėdyje, buvo aktyvūs klausytojai, galėjo išsakyti savo nuomonę vienu ar kitu klausimu.

PROJEKTO „JAUNIMAS UŽ SKAIDRUMĄ „VERTINIMO REZULTATAI

Veikla, kuri buvo įdomiausia projekte dalyvavusiems mokiniams: (mažėjančia tvarka)

- Išvyka į savivaldybės įstaigą
- Pamoka korupcijos tema
- Pristatymas korupcijos tema
- Anketos apie savivaldybės įstaigos darbą rengimas

Dalykai, kurie įgyvendinus projektą sukėlė didžiausią pasitenkinimą projekte dalyvavusiems mokiniams: (mažėjančia tvarka)

- Geras grupės darbas
- Jausmas, kad darai kažką naudingą

- Malonus laiko leidimas
- Savarankiškumas įgyvendinant projektą – vadovas suteikė didelę veikimo laisvę
- Kitų mokinių susidomėjimas
- Mokytojo pagyrimai
- Su mokykla nesusijusio asmens susidomėjimas
- Atleidimas nuo pamokų

Kaip savo seniūniją apibūdina projekte dalyvavę ir nedalyvavę mokiniai: (mažėjančia tvarka)

- Draugiška
- Atvira
- Profesionali
- Artima
- Skaidri
- Uždara
- Paslaptinga
- Priešiška
- Tolima

Iš kur mokiniai gauna informacijos apie tai, kaip seniūnijoje išspręsti kokį nors klausimą? (mažėjančia tvarka)

- Iš tėvų
- Nežino, kur gauti reikalingos informacijos
- Iš seniūnijos darbuotojų
- Iš seniūnijos informacinės lentos
- Iš užsiėmimų mokykloje

Kaip mokiniai supranta sąvoką „skaidrumas“:

- Aiškumas, kad visuomeninės įstaigos savo darbą atlieka sąžiningai
- Atviri draugiški santykiai su žmonėmis. Ryšiai be korupcijos. Profesionalus, atviras darbas
- Kai informacija yra atvira
- Kai tam tikri procesai vyksta viešai, be korupcijos
- Kai viskas vykdoma teisingai, sąžiningai, nepažeidžiant įstatymų
- Korupcijos nebuvimas, vykdymas pagal taisykles. Nesiekimas subjektyvių tikslų
- Pagarba demokratijos vertybėms. Sąžiningumas, atsakomybė už veiksmą, poelgi. Kritiškas mąstymas, problemų sprendimas. Bendravimas ir bendradarbiavimas
- Sąžiningai atliekamas darbas be jokių papirkinėjimų
- Tai asmenų ir organizacijų veikla, susijusi su visuomenės interesais ir atliekama pagal įstatymą už ją viešai atsiskaitant
- Tai atvira nekorupcinė įstaiga
- Tai darbas ar kita veikla, atliekama sąžiningai be jokių papirkinėjimų
- Tai jaunimo užimtumas, o ne paprastas nieko neveikimas. Jaunimo naudinga veikla
- Tai kai visa informacija yra pasiekama paprastam piliečiui. Kai valstybiniuose ir kitose reikaluose nėra korupcijos
- Tai kas yra labai atvira
- Tai kas vieša, neslaptą, skaidrą
- Teisingumas

Kokia veikla, susijusi su projektu, buvo vertingiausia mokytojams asmeniškai? (mažėjančia tvarka)

- Darbas su mokiniais pagal projekto metodiką
- Bendradarbiavimas su savivaldybe
- Mokymas, kurį rengė Šiuolaikinių didaktikų centro ekspertas(i)
- Projekto veiklų pristatymas

Mokytojų nurodytos gerosios bendradarbiavimo su savivaldybe ypatybės:

- Atsirado geresnis tarpusavio supratimas
- Mokiniai sužinojo savivaldybės funkcijas, išsiaiškino savivaldybės įstaigų veiklą
- Geranoriškai teikė informaciją rūpimais klausimais
- Padėjo skelbiant informaciją, suteikė patalpas
- Domėjosi, rėmė knygomis, suvenyrais, atedavo į susirinkimus, seminarus, buvo draugiški, geranoriški
- Malonu bendradarbiauti, jautėme paramą, palaikymą, skatinimą
- Malonūs, draugiški susitikimai, noras padėti, įsiklausimas į mokinių nuomonę, geranoriški patarimai
- Suteikė visą reikalingą informaciją. Norėjo rezultatų išvadų, tolesnio bendravimo

Mokytojų nurodytos kliūtys, iškilusios bendradarbiaujant su savivaldybe:

- Galėtų dar aktyviau įsijungti į mokinių vykdomus projektus. Parodyti didesnį suinteresuotumą
- Laiko trūkumas, darbuotojų užimtumas
- Sunku suderinti susitikimų laiką

Projekto „Jaunimas už skaidrumą“ komanda linki jums sėkmės !